

This is the **published version** of the bachelor thesis:

Olivera Borja, Pablo; Perez Perez, Jorge, dir. El treball d'artista : peculiaritats de la relació laboral especial. 2024. (Grau en Relacions Laborals)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/308315>

under the terms of the license

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

EL TREBALL D'ARTISTA

(PECULIARITATS DE LA RELACIÓ LABORAL ESPECIAL)

Autor: Pablo Olivera Borja

Treball de final de grau, Grau de Relacions laborals, Curs 2023-2024

Tutor: Jorge Pérez Pérez

12 de maig de 2024

ÍNDIX

ABREVIATURES	2
RESUM	3
I. INTRODUCCIÓ	4
1. Contextualització i evolució històrica	6
II. CARÀCTER ESPECIAL DE LA RELACIÓ I NORMATIVA APLICABLE ...	9
1. Caràcter especial	9
2. Normativa aplicable	10
III. SUBJECTES DE LA RELACIÓ LABORAL	12
1. Persones Artistes	12
1.1. Artistes menors de setze anys	16
2. Empresari o ocupador que organitza o el que produeix una activitat artística.....	17
3. Personal tècnic i auxiliar	19
IV. PECULIARITATS DE LA CONTRACTACIÓ	20
1. Capacitat de contractar	20
1.1. Menors de setze anys	20
1.2. Artistes estrangers	21
2. Forma del contracte	22
3. Període de prova.....	23
4. Pacte de plena dedicació i no competència artística	24
5. Duració i modalitat del contracte de treball.....	25
V. NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA	27
VI. SEGURETAT SOCIAL I COTITZACIÓ	29
1. Afiliació, alta, baixa i variacions de dades	29
2. Acció protectora i prestacions.....	31
2.1. Prestació per incapacitat temporal	32
2.2. Prestació per desocupació	32
2.3. Pensió per jubilació.....	34
3. Cotització	36
3.1. Regularització anual.....	38
3.2. Període d'inactivitat	39
CONCLUSIONS	41
BIBLIOGRAFIA.....	44
ANNEX 1. BASES DE COTITZACIÓ PERSONES ARTISTES	47
ANNEX 2. CAS PRÀCTIC SOBRE COTITZACIÓ	48

ABREVIATURES

ANL	Accident no laboral
Art.	Article
AT	Accident de treball
BOE	Bolletí Oficial de l'Estat
CE	Constitució Espanyola
CC	Conveni Col·lectiu
CNAE	Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques
ET	Estatut dels Treballadors
FJ	Fonament Jurídic
FOGASA	Fons de garantia salarial
IPREM	Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples
IT	Incapacitat temporal
IRPF	Impost sobre la renda de les persones físiques
Núm.	Número
MC	Malaltia comuna
MP	Malaltia professional
LGSS	Llei General de Seguretat Social
LO	Llei Orgànica
MEI	Mecanisme d'Equitat Intergeneracional
OIT	Organització Internacional del Treball
RDL	Reial Decret Llei 5/2022, del 22 de març
RDAEP	Reial Decret 1435/1985 d'artistes en espectacles públics
RDPA	Reial Decret 1435/1985 de persones artistes
RGC	Reglament General sobre Cotització i Liquidació d'altres drets de la Seguretat Social
SEPE	Servicio Público de Empleo Estatal
SS	Seguretat Social
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
STS	Sentència del Tribunal Suprem
TGSS	Tresoreria General de la Seguretat Social
UNESCO	Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura

RESUM

L'article 2.1 de l'Estatut dels Treballadors, preveu una sèrie de relacions laborals, que per les seves característiques, són mereixedores d'un tracte especial i disposen d'una normativa específica amb les seves pròpies peculiaritats.

L'Estatut fixa les relacions laborals que seran considerades com a especials, però les regula, a cadascuna d'elles, un Reial decret específic que desenvolupa les característiques normatives d'aquesta relació laboral de caràcter especial.

Aquest treball té com a objectiu donar a conèixer les peculiaritats, que estan presents a la relació laboral especial de les persones artistes, disposat a l'article 2.1.e de l'ET i desenvolupat pel Reial decret 1435/1985, d'1 d'agost. Se centrarà primerament, en desenvolupar alguns aspectes claus del Reial decret i seguidament en presentar algunes de les peculiaritats que presenta la relació laboral de les persones artistes, tant en l'àmbit de la contractació, negociació col·lectiva, seguretat social i cotització. Amb el fi de poder identificar, alguns dels aspectes que diferencien la relació laboral de les persones artistes de les relacions laborals ordinàries.

Paraules clau: relació laboral, especial, peculiaritats, diferències, artistes.

ABSTRAC

Article 2.1 of the Workers' Statute provides for a series of labor relationships which, due to their characteristics, deserve special treatment and have their own specific regulations with their own peculiarities.

The Statute establishes the labor relationships that will be considered as special, but regulates, for each one of them, a specific Royal Decree that develops the normative characteristics of this special labor relationship.

The aim of this assignment is to explain the peculiarities of the special employment relationship of artists, as provided for in Article 2.1.e of the ET and developed by Royal Decree 1435/1985, of August 1, 1985. It will focus firstly on developing some aspects of the Royal Decree and then on presenting some of the peculiarities of the employment relationship of artists, both in the area of hiring, collective bargaining, social security and contribution. In order to be able to identify some of the aspects that differentiate the employment relationship of artists from ordinary employment relationships.

Keywords: employment relationship, special, peculiarities, differences, artists.

I. INTRODUCCIÓ

La relació laboral de les persones artistes es presenta com un tema complex, en l'àmbit laboral. El treball d'artista presenta una sèrie de particularitats que li fan mereixedora d'una regulació especial. Al llarg de la història, les persones artistes, han enfrontat diferents reptes legals en l'àmbit laboral a causa de la naturalesa atípica i intermitent del seu treball.

En aquest treball, s'explorà com la legislació espanyola regula la relació laboral especial de les persones artistes, centrant-se en algunes de les peculiaritats que són presents a les normatives que regulen a aquest col·lectiu i que la diferencien respecte a les relacions laborals ordinàries, ja que a diferència d'altres professions més convencionals, el treball d'un artista està ple d'incertesa, contractes intermitents, fluctuacions d'ingressos i una gran competència per l'atenció del públic.

Això fa que la realitat laboral dels artistes, sovint, estigui marcada per la precarietat i la dificultat per accedir a la protecció social.

La relació laboral dels artistes és única en molts aspectes, per tant, la normativa que la regula presenta una sèrie de particularitats destacables. Es presenten especialitats en matèria de cotització, acció protectora, negociació col·lectiva, flexibilitat en els contractes, etc.

L'objectiu de la investigació, és exposar la relació laboral especial, establerta en l'article 2.1.e del Reial decret legislatiu 2/2015, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut dels Treballadors i que es desenvolupa en profunditat en el Reial decret 1435/1985, d'1 d'agost, pel qual es regula la relació laboral especial de les persones artistes que desenvolupen la seva activitat en les arts escèniques, audiovisuals i musicals, així com de les persones que realitzen activitats tècniques o auxiliars necessàries per al desenvolupament d'aquesta activitat (en endavant RDPA). A més d'identificar les diferències existents en alguns aspectes en les normatives que regulen la relació laboral especial de les persones artistes i aquelles que regeixen les relacions laborals ordinàries.

Aquest treball estarà organitzat en diferents capítols, en els quals s'exposaran algunes de les particularitats presents en la regulació de la relació laboral de les persones artistes, seguint una metodologia de revisió bibliogràfica, a fi de realitzar una exposició i anàlisi de la informació obtinguda a través de diferents fonts i mitjans: obres especialitzada, normativa nacional i internacional, articles divulgatius, doctrinals o monografies, treballs acadèmics, doctrina i jurisprudència...

L'exposició se centrarà en els treballadors per compte d'altri, ja que en l'imaginari popular, les persones artistes són un grup de treballadors amb grans remuneracions i què viuen una vida de luxe i èxit, però això representa una ínfima part de la realitat. La realitat de moltes persones artistes és molt diferent, ja que si no són grans estrelles, tenen una remuneració normal i una vida marcada per la precarietat¹, incertesa i inseguretat laboral.

L'origen d'aquest treball sorgeix de la meva passió per les arts. Sempre he tingut un interès notori per totes les branques artístiques, des de la pintura fins al cinema.

Sempre he anhelat dedicar-me al cinema, però suposava que el sector artístic és un sector molt complicat i inestable per dedicar-se de manera professional. La curiositat per saber com es regula la relació laboral d'un sector tan complex, particular i incert, va ser el que em va motivar a plantejar-me aquest treball.

En aquesta investigació, no es pretén confirmar cap hipòtesi concreta, neix de la curiositat personal sobre un aspecte concret de les relacions laborals. Però es tractarà de donar resposta a algunes qüestions que giren al voltant de la prestació de servei de les persones artistes.

A causa de la peculiar forma de treball que suposa la vida d'artista, marcada per la intermitència i la inestabilitat, em preguntava: quina norma regula la seva relació laboral?, quines peculiaritats presenta?, com és el seu contracte de treball?, com cotitza un artista?, les prestacions de l'acció protectora, presenten diferències respecte als treballadors amb relacions laborals ordinàries? Aquestes i altres preocupacions, són les que m'han portat a investigar sobre la regulació laboral de les persones artistes a Espanya i les peculiaritats presents en aquesta.

¹ Segons l'Estudi sociolaboral de la Fundació AISGE presentat el 31 de gener de 2024, només el 7% dels actors espanyols superen els 30.000 euros d'ingressos anuals i el 77% dels artistes espanyols ingressen a l'any menys de 12.000 euros. *5o INFORME SOCIOLABORAL DE LA FUNDACIÓN AISGE. 2023/24.* (2024, 31 enero). Aisge. <https://www.aisge.es/estudio-sociolaboral-2023-de-la-fundacion-aisge-contenidos-integros>

1. Contextualització i evolució històrica

Actualment, les persones artistes disposen d'una regulació pròpia que regula la seva relació laboral especial, però la normativa en aquest àmbit ha patit una evolució destacable que es remunta des de finals del segle XIX fins a arribar al Reial decret 1435/1985, d'1 d'agost, pel qual es regula la relació laboral especial de les persones artistes.

Tot i que el reconeixement de les persones artistes com a treballadors té el seu origen en el Codi de Treball de 1926, les primeres referències als artistes en les regulacions laborals venen de més enrere. A la Llei del 26 de juliol de 1878, sobre els treballs perillosos dels nens i protecció de la infància, ja es feia referència a la prohibició d'emprar menors de setze anys que no fossin fills o descendents dels treballadors en diferents tipus de representacions (acròbates, gimnastes, domadors de feres, toreros, etc.). En canvi, si eren fills dels treballadors, la prohibició era a nens menors de dotze anys.

La següent menció important dins la normativa laboral espanyola referent a les persones artistes, la trobem en la Llei d'accidents de treball de 30 de gener de 1900. En aquesta llei es mencionava la responsabilitat dels patrons pels accidents que patissin els treballadors assalariats dels teatres².

Seguidament, la Llei de 13 de març de 1900, sobre les condicions de treball de dones i nens, va establir la prohibició que els menors de setze anys facin qualsevol treball d'agilitat, equilibri, força o dislocació en espectacles públics. En les memòries de 1908³ es menciona com en les indústries s'explotaven als menors i com en espectacles de circ i teatres s'utilitzaven menors que realitzaven exercicis impropis de la seva edat i perillosos per la seva salut, tenint conseqüències al seu desenvolupament físic.

Pocs anys després, la posterior Llei d'Accidents de treball, de 10 de gener de 1922 i el reglament que la desenvolupava, es tornava a mencionar la responsabilitat que tenien els patrons pels accidents dels seus treballadors (treball físic associat a la indústria) i també la dels teatres, en relació amb el seu personal obrer, aquesta nova legislació incloïa una indemnització al personal artístic i administratiu, sempre que el seu salari no superés les 15 pessetes diàries.

² Art. 2 i 3.11 de Llei d'accidents de treball, de 30 de gener de 1900.

³ INSTITUTO DE REFORMAS SOCIALES; Memoria general de la inspección de trabajo correspondiente al año 1908; Imprenta de la sucesora de M. Minuesa, Madrid, 1910.

Posteriorment, trobem una nova menció als artistes en Llei de Contracte de Treball de 21 de novembre de 1931, en el que es comença a considerar com treballadors, als coneguts com a treballadors intel·lectuals. En aquesta llei es va començar a regular els diferents grups treballadors, on es trobava el grup de treballadors d'Espectacles Públics. En les bases de treball d'aquest grup, ja es posava de manifest les dificultats en la regulació de les seves activitats artístiques degut precisament a les seves especialitats.

Per exemple, en les Bases de treball d'actors⁴, es podien trobar: la forma del contracte, els salaris pels "bolos", la regulació dels assajos, la duració dels assajos, etc.

A la posterior Llei de Contracte de treball de 26 de gener de 1944, s'incloïa com a l'anterior llei, com a treballadors, als intel·lectuals, de manera que els artistes (no expressament), si es podien considerar inclosos en la regulació del contracte establert per aquesta llei.

Finalment, la regulació dels artistes en espectacles públics com a relació laboral de caràcter especial vindria de la mà de la Llei de Relacions Laborals, de 8 d'abril de 1976⁵. Aquesta llei va regular sistemàticament els principals aspectes de la relació laboral. Igualment, aquesta llei no va ser desenvolupada pel Govern i a la posterior Llei 8/1980, de 10 de març, de l'Estatut dels Treballadors, on es mantenia la distinció entre relació laboral comú i relacions laborals especials i on, en l'article 2.1.e, es recollia la relació dels artistes en espectacles públics, tampoc es va desenvolupar la regulació de les relacions laborals especials.

És així, com arribem a la Llei 32/1984, de 2 d'agost, de modificació de l'Estatut dels Treballadors on si es va regular la relació laboral especial dels artistes, concretament pel Reial decret 1435/1985 d'1 d'agost. Aquesta és la norma que regula les relacions especials de les persones artistes actualment.

Tot i que en els anys posterior, s'han promulgat noves legislacions per regular la relació de caràcter especial dels artistes, no ha sigut fins a l'any 2022 que la normativa, ha experimentat una modificació substancial, mitjançant el Reial decret llei 5/2022, de 22 de març, per al que s'adapta el règim de la relació laboral de caràcter especial de les persones dedicades a les activitats artístiques, així com a les activitats tècniques i auxiliars necessàries per al seu desenvolupament, i es milloren les condicions laborals del sector (en endavant RDL).

⁴ V. Bases de trabajo de actores, aprobadas en las sesiones de 25 y 27 de julio de 1932 (Gaceta, 3 de septiembre de 1932).

⁵ Art. 3.j Ley 16/1976, de 8 abril de Relaciones Laborales (BOE, 21 de abril de 1976).

Aquesta va suposar la primera modificació de la norma des de la seva aprovació l'any 1985, amb l'objectiu d'actualitzar i adaptar, l'àmbit d'aplicació a les noves realitats de difusió de continguts i espectacles.

Per últim, és important destacar que l'any 2023 es va impulsar la creació de l'Estatut de l'Artista⁶, que és un conjunt de mesures disperses en la normativa laboral, de Seguretat Social i Tributària, que té com a fi dignificar la situació professional de les persones creadores, artistes i altres persones treballadores de la cultura. L'obra té per objecte estudiar el règim jurídic de la relació laboral de caràcter especial de les persones dedicades a les activitats artístiques.

⁶ El BOE va publicar el Real Decreto-ley 1/2023, de 10 de enero, de medidas urgentes en materia de incentivos a la contratación laboral y mejora de la protección social de las personas artistas. BOE, núm. 9, de 11/01/2023.

II. CARÀCTER ESPECIAL DE LA RELACIÓ I NORMATIVA APLICABLE

1. Caràcter especial

En alguns aspectes, la professió d'artista en general, no s'adapta a la idea que podem tenir d'una professió ordinària. Els artistes desenvolupen el seu treball en un sector que es caracteritza per la seva intermitència⁷, a més de presentar una sèrie de peculiaritats que han fet a aquest col·lectiu mereixedor d'una normativa específica⁸. Les persones artistes desenvolupen una activitat peculiar en si mateixa, comptant amb elements propis que la diferencien clarament de les relacions laborals ordinàries, a més que existeix una gran varietat d'activitats artístiques.

El caràcter especial d'aquesta relació ve determinada per diferents motius. Aquesta es basa en una sèrie de notes definitòries de la prestació artística que posen en evidència la necessitat d'un tractament legal diferenciat respecte a l'atorgat a una relació laboral considera com a comú, justificades per diversos motius, per exemple⁹:

- El treball de l'artista, l'espectacle i la relació laboral està condicionat a les diferents modes, gustos o l'acceptació del públic¹⁰.
- El fet que un artista pot ser l'autor de la creació, per tant, no està subordinat a ningú¹¹, ja que els artistes disposen d'un alt grau d'autonomia creativa.
- La prestació artística habitualment es pot donar no individualment, sinó en grup.
- És possible l'exigència de determinades aptituds i actituds en la persona de l'artista (clàusules de comportament, màrqueting i promoció, imatge pública exemplar, etc.).
- La particular relació que tenen entre l'empresari i l'artista, cosa que fa que la subordinació que presenta l'artista davant el poder de direcció de l'empresari

⁷ Resolución del Parlamento Europeo, de 20 de octubre de 2021, sobre la situació dels artistes y la recuperación cultural en la UE (2020/2261(INI)).

⁸Ojeda Avilés, A. (2008). Zonas grises, relaciones laborales especiales y modalidades del contrato. Tribuna social, 207, 7-19..

⁹ Izquierdo Alcaraz, V., & Santor Salcedo, La Relación Laboral Especial del Artista en Espectáculos Públicos. Zaragoza, 2018.

¹⁰ Kahele Carillo, Djamil Tony. (2023). LA NUEVA REGULACIÓN DEL ESTATUTO DEL ARTISTA. UNA VISIÓN COMPARADA, BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO, 2023.

¹¹ Alzaga Ruíz, I., <<Propuestas de mejora de la situación sociolaboral de los artistas en espectáculos públicos>>, REDT, número 203, 2017.

freqüentment estigui debilitada, ja que l'èxit i la rellevància mediàtica pot posar en dubte l'autoritat de l'empresari davant l'artista.

- La prestació laboral pot estendre's més enllà de la jornada laboral¹², ja que habitualment existeixen exigències relatives a la forma física, alimentació, assistència a actes socials, etc.

2. Normativa aplicable

A les relacions laborals de caràcter especial de les persones artistes que desenvolupen la seva activitat en les arts escèniques, audiovisuals i musicals, seran aplicables entre altres, les següents fonts reguladores:

- Reial decret 1435/1985, d'1 d'agost, pel qual es regula la relació laboral especial de les persones artistes que desenvolupen la seva activitat en les arts escèniques, audiovisuals i musicals, així com de les persones que realitzen activitats tècniques o auxiliars necessàries per al desenvolupament d'aquesta activitat.
D'acord amb el Tribunal Suprem¹³, el RDPA serà d'aplicació preferent respecte de l'Estatut dels Treballadors.
- Estatut dels Treballadors i normes laborals. D'acord amb l'article 12.1 RDPA, l'ET¹⁴ i la resta de normes laborals tindran una aplicació supletòria en tot allò que no estigui regulada en aquesta norma.
- Convenis Col·lectius i contractes de treball. Els convenis col·lectius tenen força vinculant entre les parts d'acord amb el que s'estableix els articles 37.1 CE, 3.1.b) ET i 82 ET. El RDPA no regula la relació laboral de manera exhaustiva, ja que el legislador prefereix que alguns aspectes de la relació laboral es regulin per la voluntat de les parts, expressat en el contracte de treball i també mitjançant els convenis col·lectius. Així mateix, la jurisprudència determina que els convenis col·lectius seran aplicables de forma preferent al RDPA, quan aquests siguin més favorables per l'artista.¹⁵

¹² Concepte de "dret sobre la persona", utilitzat per Fernández López, M.F., << Relaciones especiales de trabajo y Estatuto de los Trabajadores>>, RPS, núm 139, 1983, p. 242.

¹³ Sentència del Tribunal Suprem, (sala quarta de lo social), de 29 de desembre de 2005, (RJ: 2006/1417), FJ 1.

¹⁴ Sentència del Tribunal Suprem, de 15 de juliol de 2004, (RH 2004/5362), FJ 2.

¹⁵ Sentència del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, (sala de lo social), de 27 de gener de 1992, (AS: 1992/135), FJ 3.

- Normativa civil i mercantil. El dret civil igual que en la resta de relacions laborals, serà d'aplicació subsidiària, però l'art 10.4 RDPA, fa al·lusió directament a l'aplicació del Codi Civil en matèria d'incompliment contractual.

III. SUBJECTES DE LA RELACIÓ LABORAL

En les relacions laborals trobem una sèrie d'elements essencials que les integren. D'una banda, trobem els elements objectius, com serien: la prestació d'un treball personal subordinat i el pagament d'un salari. D'altra banda, trobem els elements subjectius, el treballador i el patró/empresari/. En aquest apartat es tractaran els elements subjectius de la relació, és a dir, els subjectes implicats que intervenen en la relació laboral de caràcter especial, partint de l'establert pel RDPA.

L'article 1.2 RDPA permet distingir dos subjectes implicats, l'artista (actualment persones artistes), que és aquell que es dedica a la prestació voluntària d'activitats artístiques a canvi d'una retribució, i l'empresari o ocupador que organitza o produeix una activitat artística, que és qui estableix l'àmbit d'organització i direcció dins el qual els artistes prestaran l'activitat artística. A més, en la darrera modificació del RDPA, s'introdueix nous subjectes que intervenen en aquesta relació laboral, les persones que realitzen activitats tècniques o auxiliars necessàries pal desenvolupament d'aquesta activitat¹⁶, reconeixent així els drets d'un col·lectiu de la indústria particularment vulnerable durant la pandèmia i especialment afectat per la contractació fraudulenta com a falsos autònoms¹⁷, a més d'aportar una sèrie de modificacions a la norma que ajuden a la seva interpretació.

1. Persones Artistes

Primerament, per intentar analitzar als artistes com a subjectes inclosos en l'àmbit d'aplicació de la norma, el que s'hauria de fer és veure si hi ha una definició d'artista. Però, ja en el RDAEP, no es donava una definició exacta de qui és considerat com un artista a efectes del Reial decret. Per tant, determinar quins professionals havien de ser considerats persones artistes a efecte del RDAEP era molt complex, ja que només ofería una enumeració dels mitjans on s'havien de desenvolupar les activitats que han

¹⁶ Real Decreto-ley 5/2022, de 22 de marzo, por el que se adapta el régimen de la relación laboral de carácter especial de las personas dedicadas a las actividades artísticas, así como a las actividades técnicas y auxiliares necesarias para su desarrollo, y se mejoran las condiciones laborales del sector. (BOE, 23 de marzo de 2022)

¹⁷ Subcomisión para la elaboración de un Estatuto del Artista (154/4), (2018), Informe de la Subcomisión para la elaboración de un Estatuto del Artista (Serie D, Núm. 373), https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/61825_1536230939806.pdf

d'incloure's en el seu àmbit d'aplicació¹⁸ i no aprofundia més sobre la definició d'artista.

Com anteriorment, la norma feia referència als artistes en espectacles públics, finalment, es va arribar a dir que la determinació de quins artistes es podien considerar subjectes de la relació especial establerta per la norma, era definida per dos elements¹⁹: que es donés una activitat artística definida com una relació laboral i que aquesta prestació laboral es realitzi en el marc d'un espectacle públic²⁰, és a dir que es realitzi davant del públic o que es gravi per la seva difusió posterior al públic. Aquests eren els dos elements que la jurisprudència²¹ considerava essencials per definir qui era un artista a efectes de la norma.

Actualment, les modificacions introduïdes pel RDL, han aportat importants canvis a l'hora de determinar els subjectes inclosos en l'àmbit d'aplicació de la norma²².

La norma actualitzada, en referència a les persones artistes, les entén com, aquelles que tenint la condició de treballador en la relació laboral de caràcter especial, i per tant reunint les notes típiques de laboralitat²³ (la voluntarietat, la retribució, l'alienitat i la dependència), desenvolupen la seva activitat en les arts escèniques, audiovisuals i musical o són reconeguts com a tals pel seu Conveni Col·lectiu.

El RDL ha eliminat la referència a l'entorn o marc dels espectacles públics com a element que anteriorment formava part del doble element conceptual tipificador, per tant, la forma o mitjà de desenvolupar la prestació laboral, ja no és un criteri diferenciador d'una relació laboral especial i una ordinària.

¹⁸ Art. 1.3, Real Decreto 1435/1985, de 1 de agosto, por el que se regula la relación laboral especial de los artistas en espectáculos públicos., (BOE, núm 194, 14 de agosto de 1985)

¹⁸ Sentència del Tribunal Superior d'Andalusia/ Sevilla, (sala de lo social), de 26 de setembre de 1997, (AS: 1997/5328), FJ 1.

¹⁹ Així ho indica, López-Tarruella Martínez, F., (1986) << Relación especial de Trabajo de los artistas en espectáculos públicos>>, Comentarios a leyes laborales, El Estatuto de los trabajadores, Dir. Borrajo Dacruz, Edersa, Madrid, 1986, tomo II, vol. 1, pág. 188.

²⁰ Durán López F., «La relación laboral especial de los artistas», Relaciones laborales, tomo 1, 1986, pág. 227.

²¹ Sentència del Tribunal Superior de Justicia de País Basc (sala de lo social), de 22 d'octubre de 1996, (AS: 1996/3715), FJ 1.

²² Art. 2 del Real Decreto-ley 5/2022, de 22 de marzo, por el que se adapta el régimen de la relación laboral de carácter especial de las personas dedicadas a las actividades artísticas, así como a las actividades técnicas y auxiliares necesarias para su desarrollo, y se mejoran las condiciones laborales del sector. (BOE, núm 70, de 23 de marzo de 2022) que modifica el RDAEP.

²³ Sentència del Tribunal Superior d'Andalusia/ Sevilla (sala de lo social), de 26 de setembre de 1997 (AS: 1997/5328), FJ 2.

La nova redacció de la norma, estableix així una sort de delimitació genèrica de les activitats artístiques. L'enumeració és tancada, però una altra cosa és, què haurà d'entendre's per arts escèniques, audiovisuals i musicals, conceptes que evolucionen i que, oferiran sempre una notable complexitat. Correspondrà a la jurisprudència la futura tasca del seu aclariment, particularment quan no existeixin previsions per part de la negociació col·lectiva.²⁴

A més la normativa fa una enumeració, en canvi, oberta que ha d'entendre's de caràcter exemplificatiu de les activitats artístiques incloses en els tres gèneres anteriorment mencionats: a) activitats dramàtiques, de doblatge, coreogràfiques, de varietats, musicals, cant, ball, de figuració, d'especialistes; b) activitats de direcció artística, de cinema, d'orquestra, d'adaptació musical, d'escena, de realització, de coreografia, d'obra audiovisual; c) activitats d'artista de circ, artista de marionetes, màgia, guionistes.

Aquest nou esquema normatiu aporta, un major grau de certesa i seguretat jurídica, a diferència del que estipulava la norma prèvia al RDL, ja que l'exigència que l'activitat artística es realitzés en el marc d'un espectacle públic, però la no definició d'aquest concepte podia crear molta incertesa. Anteriorment, una mateixa activitat artística podria estar inclosa o exclosa de l'àmbit d'aplicació depenen del lloc on es donés l'activitat, és a dir si es donava l'activitat artística fora del marc d'un espectacle públic no estaria regulat per l'antiga RDAEP²⁵.

Igualment, queden excloses d'aquesta relació laboral especial determinades activitats, com la pintura, l'escriptura o escultura i expressament totes les actuacions artístiques en un àmbit privat²⁶.

²⁴ Baz Rodríguez, J. (2022). La relación laboral especial de las personas dedicadas a las actividades artísticas y técnicas auxiliares. (Un análisis de su reforma, a cargo del RD-Ley 5/2022, de 22 de marzo). LABOS Revista De Derecho Del Trabajo Y Protección Social, 3(3), 21-51. <https://doi.org/10.20318/labos.2022.7366>

²⁵ Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (sala de lo social), de 16 de febrer de 2004 (JUR: 2004/95640), FJ 2. En la que es determina que un actor de doblatge que presta la seva veu per una gravació d'ús intern per una empresa i no per la seva intervenció en un espectacle públic, no és una relació laboral especial d'artistes en espectacles públics.

²⁶ Article 1.4 RD 1435/1985 (BOE, 14 de agosto de 1985),

Anteriorment, la jurisprudència considerava igualment un ampli concepte d'artista, que abastava a actors, cantants, músics, presentadors, còmics i directors de programes de varietats de televisió, ballarins, il·lusionistes, models, dobladors de pel·lícules, etc.²⁷

La jurisprudència, però, també ha exclòs alguns professionals de la consideració de persona artista, per exemple, és el cas dels presentadors de ràdio o televisió, quan aquest es dediquen a informar sobre l'actualitat, realitzar entrevistes, o donar el temps²⁸, ja que consideren que aquestes activitats no són artístiques sinó informatives²⁹.

Altres professionals que els Tribunals havien exclòs són, els directors de cine, directors artístics d'orquestra, guionistes, compositors musicals³⁰, però aquests últims han passat a ser professionals inclosos en l'àmbit d'aplicació amb les modificacions establertes al RDL³¹.

En definitiva, gràcies a les modificacions establertes per la RDL, es pot tenir una idea molt més clara de qui és considerat persona artista, almenys a efectes d'aplicació de la norma, a més gràcies a les recomanacions efectuades per l'Estatut de l'Artista, han modernitzat la definició d'espectacle públic, incloent-hi el *streaming* com a mitjà de difusió i adaptat a la nova realitat dels mitjans de fixació del treball artístic i cultural³².

²⁷ STC, de 30 de maig de 1978 (Ar.3241); STS, de 12 de febrer de 1981 (RJ 1981/703); 14 de desembre de 1982 (RJ 1982/7809); 7 de desembre de 1983 (RJ 1983/6179); 6 de desembre de 1985 (RJ 1985/6069); 9 d'octubre de 1989 (RJ 1989/7140), i 31 de gener de 1991 (RJ 1991\204), entre altres.

²⁸ Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (Sala de lo Social), de 2 de maig de 2000 (AS 2000/2697), FJ 2.

²⁹ Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid (Sala de lo Social), de 28 de juny de 2002 (JUR: 2002/213560), FJ 2.

³⁰ Álvarez Cortés, J. Carlos. (2005). *Relaciones laborales especiales "nominadas" y seguridad*, Consejo Andaluz de Relaciones Laborales, MERGABLUM, Sevilla, 2005, pàg, 113-114.

³¹ Actualment, reconeguts per l'article 1.2 del Real Decret 1435/1985, de 1 d'agost, («BOE» 23 març). Vigència: 31 març 2022.

³² Informe de la Subcomissió per a l'elaboració de l'Estatut de l'Artista, aprovat El dia 6 de setembre de 2018, en el qual es recomanava modificar el Reial decret 1435/1985, d'1 d'agost, per a adaptar-ho a la nova realitat dels mitjans de fixació del treball cultural, de manera que s'incloguin l'entorn web i les noves fórmules de difusió més enllà del lloc d'actuació i del territori nacional.

1.1. Artistes menors de setze anys

Una menció especial mereixen les persones artistes menors de setze anys. Aquest són una representació clara del caràcter especial de la professió d'artista. Una de les especialitats pròpies de la relació laboral especial de les persones artistes és l'admissió del treball a menors de setze anys.

L'article 6.1 de l'Estatut dels Treballadors prohibeix l'admissió al treball a menors de setze anys. No obstant això, a l'apartat 4 del mateix article, ja es menciona l'admissió d'intervencions de menors de setze anys en espectacles públics sota una sèrie de condicions.

Aquestes condicions es mencionen a l'article 2 del RDPA, que estableix que l'autoritat laboral podrà autoritzar excepcionalment la participació de menors de setze anys en espectacles públics, sempre que aquesta participació no suposi perill per a la seva salut física ni per a la seva formació professional i humana.

Igualment, no cabrà autorització per a la realització d'activitats taurines ni d'activitats artístiques considerades perilloses (algunes activitats relacionades amb el circ, especialistes cinematogràfics, etc.)³³.

La mencionada autorització haurà de ser sol·licitada pels pares o representants legals del menor, acompanyant el consentiment d'aquest. Concedida l'autorització, correspon als pares o representats legals la subscripció del contracte corresponent.

La regulació per la protecció dels menors artistes és àmplia, per exemple, el Conveni núm. 33 de l'OIT sobre l'edat mínima (treball no industrial)³⁴, permetia a la legislació nacional poder establir excepcions al límit d'edat establert. Mentre que el Conveni núm. 138 de l'OIT³⁵, relativa a l'edat mínima d'admissió al mercat de treball, permetia que les autoritats laborals concedissin permisos individuals per participar en representacions artístiques.

En la mateixa línia, en la normativa comunitària trobem la Directiva 94/33/CE³⁶ sobre la protecció dels joves en el treball, que admetia la possibilitat que els Estats membres introduïssin excepcions a la regla general que estableix la prohibició d'accedir a

³³ Álvarez Cortés, J. Carlos. (2005). *Relaciones laborales especiales "nominadas" y seguridad*, Consejo Andaluz de Relaciones Laborales, MERGABLUM, Sevilla, 2005, pàg, 114.

³⁴ Conveni aprovat en 1932, ratificat per l'Estat espanyol el 28 de maig de 1934.

³⁵ Conveni ratificat per Espanya l'any 1973.

³⁶ Directiva 94/33/CE del Consell, de 22 de juny de 1994, sobre protecció dels joves en el treball.

menors al mercat laboral. Aquesta permetia l'actuació dels nens en activitats de caràcter cultural, artístic, esportiu o publicitari. És cert, però, que la directiva establia unes cauteles per garantir l'adequada protecció dels menors, com: el requeriment d'una autorització prèvia expedida per l'autoritat competent, que l'activitat no perjudiqués la seguretat, salut o el desenvolupament dels nens, ni afectes la seva assistència a l'escola, la seva participació en programes d'orientació o formació professional aprovats per l'autoritat competent o a les seves aptituds per aprofitar l'ensenyament que rebessin.

2. Empresari o ocupador que organitza o el que produeix una activitat artística

El segon element que constitueix l'àmbit subjectiu en la relació laboral en la relació laboral especial de les persones artistes, és l'empresari o ocupador que organitza o produeix una activitat artística.

La figura de l'empresari, igual que la de la persona artista, apareix regulat en l'art. 1.2 RDPA. L'empresari serà aquell encarregat d'organitzar i dirigir l'àmbit dins del qual la persona artista desenvoluparà la seva activitat, així com l'encarregat de retribuir a la persona artista.

Aquesta nota de laboralitat, és a dir, que la prestació artística sigui dins l'àmbit d'organització i direcció de l'empresari és el que ha fet que la jurisprudència³⁷, per exemple consideri que el treball d'escultor³⁸ pogués estar exclòs de l'àmbit d'aplicació del RDPA.

La norma no fa més precisions sobre la figura de l'empresari. Per això, tenint en compte la supletòria de l'Estatut dels Treballadors, i d'acord amb l'article 1.2 ET, l'empresari o organitzador d'esdeveniments, podrà ser una persona física, jurídica o una comunitat de béns.

Igualment, no serà necessari que l'empresari o ocupador tingui la condició d'empresa des del punt de vista mercantil, ni que es dediqui de manera habitual i professional a

³⁷ Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid (Sala de lo Social), de 20 de juny de 1995 (AS 1995/2675), FJ 2, i Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid (Sala de lo Social), de 4 de desembre de 1997 (AS 1997/4263), FJ únic.

³⁸ Sentència del Tribunal Suprem, de 24 d'abril de 1986 (RJ 1986/2239), FJ 3.

organitzar espectacles públics, per aquest motiu qualsevol persona o entitat, quan organitzi un espectacle, serà subjecte d'aquesta relació laboral³⁹.

A partir de les modificacions incorporades al RDPA pel RDL, també es consideren com ocupadors, als professionals o empreses que tinguin per objecte social, l'organització i gestió financera d'espectacles públics, és a dir que es dediquin a la producció de l'espectacle respecte a l'organització i gestió financera d'aquest, en la mesura que contractin i organitzin l'activitat artística o la del personal tècnic o auxiliar⁴⁰.

L'empresari serà considerat com a tal, amb independència de què existeixi ànim de lucre o l'espectacle públic s'hagi organitzat amb fins benèfics. En cas que l'empresari o organitzador sigui una persona jurídica, és possible que sigui tant una persona de dret privat, com una persona jurídica de dret públic⁴¹, de fet és molt comú. Normalment, això es pot veure en dret públic en ajuntaments o altres entitats públiques que contracten diferents artistes per diversos actes i espectacles públics.

A més en els casos en què una persona artista actuï per compte propi i d'ell depenguin altres artistes, per exemple, un cantant, que contracta a altres músics, coristes i ballarines, a efectes del RDPA no serà considerat artista, sinó empresari en la relació laboral entre ell i la resta d'artistes⁴². Un altre cas que exemplifica bé el caràcter especial de les relacions entre artistes, sèrie que la jurisprudència no considera que existeix relació laboral entre un músic (un guitarrista per exemple) i el grup musical, ja que el grup de treballadors no és un empresari⁴³.

³⁹ Ruano Albertos Sara. La especial relación laboral de los artistas en espectáculos públicos, Diálogos jurídicos España-México. Volumen VI. Toluca (Mèxic), Ed. Universidad Autónoma del Estado de México, 2017, ISBN 9786074228700, Científico.

⁴⁰ Altés Tárrega, J. A., Aradilla Marqués, M. J., & García Testal, E. (2022). La relación laboral especial de artistas tras el Real Decreto Ley 5/2022. Lex Social: Revista De Derechos Sociales, 12(2), 1–29. <https://doi.org/10.46661/lexsocial.7490>

⁴¹ Sentència del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia/Sevilla (sala de lo social), de 7 de febrer de 1995 (AS: 1995/743), FJ 3.

⁴² Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Madrid (Sala de lo Social), d'11 de març de 1996 (AS:1996/538). FJ 1.

⁴³ Sentència del Tribunal Suprem, de 25 d'octubre de 1988 (RJ 1988/8148), FJ únic.

3. Personal tècnic i auxiliar

Les darreres modificacions establertes pel RDL, han inclòs en la relació laboral al personal tècnic i auxiliar, que anteriorment estaven exclosos a la RDAEP (art. 1.5 RDAEP)⁴⁴.

S'entén com personal tècnic i auxiliar aquell que “... *presta servicios vinculados directamente a la actividad artística y que resulten imprescindibles para su ejecución, tales como la preparación, montaje y asistencia técnica del evento, o cualquier trabajo necesario para la completa ejecución de aquella, así como la sastrería, peluquería y maquillaje y otras actividades entendidas como auxiliares, siempre que no se trate de actividades que se desarrollen de forma estructural o permanente por la empresa, aunque sean de modo cíclico*”. Per tant, amb la recent modificació s'està estenent la regulació del RDPA, als tècnics d'il·luminació i so, muntadors, transportistes, maquilladors, encarregat de vestuari, realitzadors... en incloure'ls en l'àmbit d'aplicació de la norma, tot i no realitzar una activitat artística. De la menció al personal tècnic i auxiliar, es pot extreure que: només quedaran inclosos el personal tècnic i auxiliar vinculat temporalment a l'espectacle artístic, mentre que s'exclouen (*vinculación directa*) a aquells professionals tècnics i auxiliars que no siguin contractats pels empresaris o productors artístics, sinó per empreses auxiliars externes i al personal tècnic i auxiliar que dugui a terme activitats de forma estructural o que tinguin una vocació de permanent.

A més l'activitat executada pels tècnics i auxiliars ha de considerar-se imprescindible per a l'execució artística. Aquesta darrera especificació genera incertesa, ja que la indeterminació que ofereix, la noció de *caràcter imprescindible* de les activitats tècniques o auxiliars, genera un cert espai per a la labor interpretativa dels tribunals⁴⁵.

⁴⁴ Sentència del Tribunal Suprem, de 21 de juny de 1990 (RJ 1990/5501), FJ 3; Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Navarra, de 6 d'abril de 1993 (AS 1993/1772), FJ únic.

⁴⁵ Baz Rodríguez, J. (2022). La relación laboral..., op. cit.

IV. PECULIARITATS DE LA CONTRACTACIÓ

La relació laboral de les persones artistes presenta en la seva regulació, una sèrie de particularitats en l'àmbit de la contractació, ja sigui la capacitat de contractar, la forma, duració i modalitats contractuals, període de prova, pacte de plena dedicació...

1. Capacitat de contractar

El RDPA regula en l'art. 2, únicament dos aspectes en matèria de capacitat, per un costat la contractació de persones artistes menors de setze anys i per un altre la contractació de persones artistes estrangers.

1.1. Menors de setze anys

Aquesta és una especialitat de la relació especial de les persones artistes, ja que la normativa vigent aplicable, permet mitjançant una autorització de l'autoritat laboral, la participació en espectacles públics a menors de setze anys, sempre que la participació no suposi un perill per la seva salut física ni per la seva formació professional o humana.

Amb aquest precepte, aquesta relació laboral es constitueix com l'única, que excepcionalment, permet el treball de persones que tinguin una edat menor a la legal establerta per treballar. Com he mencionat anteriorment, aquesta possibilitat està condicionada a rebre l'autorització de l'autoritat laboral.⁴⁶

Se segueix el procediment següent per l'atorgament de l'autorització:

- L'autorització haurà de ser sol·licitada pels representants legals dels menors és a dir els seus pares o tutors legals. Això implica que l'autorització no pot ser sol·licitada pel propi menor artista, l'empresari organitzador de l'espectacle públic o el representant o *manager* del menor.
- La sol·licitud de l'autorització presentada pels representants ha d'anar acompanyat amb el consentiment del menor, si aquest té suficient judici. Això suposa, la dificultat de determinar quan el menor ja té suficient judici. Generalment, s'ha entès, mitjançant la interpretació de diferents articles del Codi Civil⁴⁷, que a partir dels dotze anys, els menors ja posseeixen d'aquest judici

⁴⁶ Autorización de trabajo de menores de 16 años para participar en espectáculos públicos. Trabajo - GVA.ES - Generalitat Valenciana. (s. f.). GVA.ES.
https://www.gva.es/es/inicio/procedimientos?id_proc=342

⁴⁷ Sentència del Tribunal Suprem, de 20 d'octubre de 2014 (RJ 2014/5613), FJ 5.

suficient, tot i que no es descarten la possibilitat de la seva possessió en edats inferiors als dotze anys, depenen de cada menor en particular.

- L'autoritat laboral haurà de donar, si s'escau, audiència al menor. La inclusió en la sol·licitud del consentiment del menor amb suficient judici, no exclou el dret del menor a ser escoltat en el procediment, donada la seva personal implicació en el mateix, tal com es reconeix a l'art. 9 de la Llei Orgànica 1/1996 de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor.
- L'autorització haurà de constar per escrit especificant l'espectacle o l'actuació per a la qual es concedeix. S'entén que es tractaria de donar una autorització para una prestació artística en el seu conjunt, per exemple una autorització per participar en una gira musical sencera, no s'hauria de demanar una autorització per cada concert en què participaria el menor en la gira⁴⁸.
- La celebració del contracte correspon als representants legals del menor, és a dir, els pares o el tutor legal. També correspon els pares o tutor exercir les accions derivades del contracte signat.
- Novament, serà necessari el consentiment del menor, en aquest cas previ a la celebració del contracte. Si el menor no conte amb el judici suficient, seran els representants legals els que l'hauran de substituir en l'atorgament del consentiment.

En conseqüència, el consentiment del menor és en realitat, l'element clau del contracte, aquest consentiment, és un requisit essencial per la celebració del contracte i per la seva validesa, ja que la falta del consentiment del menor pot ser motiu de nul·litat del contracte.

1.2. Artistes estrangers

En matèria de nacionalitat, el RDPA, no realitza cap precisió sobre aquest aspecte, només es limita a remetre's allò que disposi la legislació vigent pels treballadors estrangers a Espanya (art. 2.2 RDPA). En aquest sentit, la llei orgànica d'estrangeria (LO 8/2000, del 22 de desembre, de reforma de la LO 4/2000 d'11 de gener sobre els Drets i Llibertats dels Estrangers a Espanya per a la seva Integració Social), estableix com a regla general la necessitat d'obtenir el preceptiu permís de treball, no

⁴⁸ ALZAGA RUIZ, I. (2001). La relación laboral de los artistas, Consejo Económico y Social, Madrid, 2001, p.156.

obstant a l'art. 41.1 g) de la mencionada llei, estableix que queden exceptuats de l'obligació d'obtenir el permís de treball les persones artistes quan vinguin a Espanya a realitzar actuacions concretes que no suposin activitat continuada.

A l'art. 10.1 de la Llei Orgànica 4/2000, s'estableix que els estrangers que reuneixin els requisits recollits a l'articulat de la Llei i a les seves normes de desenvolupament, tindran dret a treballar a Espanya i accedir a la Seguretat Social. És important destacar que d'acord amb les normes comunitàries, les persones artistes procedents dels estats membres de la UE, no seran objecte de tracte desigual respecte a les persones artistes nacionals pel que es refereix a l'accés al treball i el desenvolupament de l'activitat artística, així com a efectes de desplaçament, estances o residència per treballar en el sector d'espectacles públics⁴⁹.

2. Forma del contracte

La forma del contracte en la relació laboral especial dels artistes es troba expressament regulada per l'art. 3 del RDPA.

La primera exigència que s'estableix en el mencionat article és la necessitat de què el contracte sigui formalitzat per escrit. Aquest és un requisit formal que s'entén com *ad probationem*, i no constitutiu, això significa que el seu incompliment no determinarà la nul·litat del contracte, és a dir que el contracte verbal o tàcitament celebrat, és vàlid⁵⁰ i desplega els seus efectes jurídics i l'únic efecte de l'absència del contracte escrit serà sobre la seva duració, entenent-se com un contracte indefinit⁵¹, llevat que es demostrï el contrari.

A continuació, l'apartat segon de l'art. 3 RDAEP establí que el contracte s'havia de formalitzar per triplicat, una còpia era per cadascuna de les parts i la tercera pel SEPE, a més d'especificar el contingut mínim del contracte. Aquests dos aspectes de l'articulat, han sigut modificats pel RDL, disposant únicament al nou art. 3 del RDPA: *“Cualquiera que sea la duración de la relación laboral, la empresa deberá informar por escrito a la persona trabajadora sobre los elementos esenciales del contrato y las principales condiciones de ejecución de la prestación laboral, siempre que tales*

⁴⁹ Gonzalez Sanchez, J. (2003). La actividad laboral en España de los artistas no comunitarios en espectáculos públicos, Aranzadi Social, n.º 2, 2002 (B.I.B. 2002/29).

⁵⁰ Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, de 24 de novembre de 1993 (AS 1993/4918) FJ únic.

⁵¹ Sentència del Tribunal Superior de Justícia de La Rioja, de 4 de juliol (1994/2870), FJ 3.

elementos y condiciones no figuren en el contrato de trabajo formalizado por escrito”.

Tot i que a la norma actualment, ja no es menciona quins són els continguts mínim del contracte, fa remissió a l'establert per l'article 8 ET, per tant, aplicant aquest article de manera supletòria, l'empresa haurà de complir entre d'altres, amb les obligacions de comunicació a l'oficina pública d'ocupació del contingut dels contractes i de les seves pròrrogues (art. 8.3 ET) i d'entrega a la representació legal dels treballadors d'una còpia bàsica de tots els contractes i després enviar-ho a l'oficina d'ocupació (art. 8.4 ET).

3. Període de prova

L'art. 4 RDPA, recull la possibilitat que l'empresari i la persona artista pactin un període de prova, en el qual la persona artista podrà comprovar si la naturalesa del treball és l'oferta i les condicions d'aquesta s'adapten allò que busca, al mateix temps que l'empresari se cerciora que la persona artista reuneix les aptituds que la prestació requereix.

Aquest article estableix que es podrà concertar per escrit, un període de prova en els contractes de duració superior a deu dies.

Aquest període de prova no podrà ser superior a, cinc dies en contractes no superiors a dos mesos, deu dies en contractes no superior a sis mesos i quinze dies en la resta de casos.

En la resta el període de prova es regirà pel disposat en l'ET. Això suposa una important diferència respecte al període de prova de la relació laboral comú, en el que aquest es pot estendre, de dos a sis mesos, depenen del cas (art. 14 ET).

La brevetat d'aquests períodes sembla ser degut a la duració temporal dels contractes i també a què sovint els contractes dels artistes són molt curts. També pot ser pel fet que en algunes activitats artístiques, les persones artistes es veuen obligats a superar càstings, és a dir són sotmesos a un procés de selecció per formar part d'un elenc o d'una plantilla. Això possibilita el coneixement a priori de les aptituds de la persona artista a l'organitzador o empresari, fent que no sigui tan necessari un període de prova més llarg.

L'ET actua com font reguladora supletòria, per tant, tot i que la RDPA no ho menciona, s'estableix la nul·litat del pacte per un període de prova quan el treballador hagi realitzat les mateixes funcions amb anterioritat en l'empresa/empresari, sota

qualsevol modalitat de contracte (remissió a l'art. 14 ET). En el cas de les persones artistes, la identitat funcional ha d'entendre's referida a la concreta activitat artística contractada en cada cas amb el mateix empresari. De forma que, seria vàlid el període de prova pactat per una nova activitat artística a desenvolupar, fins i tot, en un mateix espectacle públic en què el treballador hagi exercit una activitat artística diferent amb anterioritat⁵².

4. Pacte de plena dedicació i no competència artística

Un dels aspectes més notables en matèria de drets i obligacions de les persones artistes, és el pacte de plena dedicació o també anomenat pacte d'exclusivitat. Mitjançant aquest, la persona artista no pot durant la vigència del seu contracte, prestar serveis a diversos empresaris, ni tampoc per compte propi. Imposant-se-li l'obligatorietat de la dedicació exclusiva a l'empresa amb la qual concerta la plena dedicació.

Això és habitual amb grans actors de cine i teatre, que firmen un contracte per formar part de grans projectes en els quals necessitaran els seus serveis de manera exclusiva i que passaran a formar part de la marca de l'empresa.

Aquest pacte està regulat a l'art. 6.4 RDPA, ha de ser pactada de forma expressa per les dues parts, no cab la presumpció, i per la seva validesa serà necessari que estigui inclòs en el contracte, on pot ser inserta en les clàusules del contracte de treball celebrat amb la persona artista o ser objecte de pacte durant l'execució del mateix en una clàusula addicional en un annex.

Bàsicament, té com a finalitat la dedicació exclusiva de l'artista a la prestació per la qual ha sigut contractat per l'empresari, a canvi d'una compensació econòmica⁵³, que pot tenir naturalesa expressa o entendre's englobada en la retribució a percebre per la persona artista acordada. Marcant una diferència amb la relació laboral comuna, en la qual s'exigeix que la plena dedicació del treballador sigui pactada mitjançant compensació econòmica expressa.

El pacte no pot ser rescindit unilateralment per part de la persona artista durant la seva vigència, si aquest rescindeix el pacte de manera unilateral, l'empresari tindrà dret a

⁵² Palomino Saurina, P. (2012). Peculiaridades de la relación laboral especial de los artistas. Ann. Fac. Der. U. Extremadura, 30, 247.

⁵³ Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, de 6 de novembre de 2020, rec. 3308/2020, FJ 1; Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Navarra, de 25 de juliol de 2020, rec. 102/2020, FJ 2.

una indemnització per danys i perjudicis, que pot estar prevista expressament en el contracte celebrat⁵⁴ o fixada per l'òrgan judicial competent. Marcant així una altra diferència amb la relació laboral ordinària, en la qual s'estableix que si el treballador comunica per escrit a l'empresari amb un preavís de trenta dies, la rescissió de l'acord, l'empresari perd el dret a compensació econòmica o altres drets vinculats a la plena dedicació⁵⁵.

5. Duració i modalitat del contracte de treball

La durada dels contractes en la relació laboral de les persones artistes, apareix regulada en l'art. 5 RDPA, en el qual s'estableix que podrà celebrar-se per a una durada indefinida o per temps determinat.

En aquest aspecte el Tribunal Suprem determinava⁵⁶, en relació amb l'establert a l'article prèviament mencionat, la preferència dels contractes temporal enfront dels contractes indefinits, fins i tot sense que es requereixi una causa justificada de la temporalitat⁵⁷. Això significava trencar amb la preferència pel contracte de treball indefinit existent en la normativa estatutària comuna, i a diferència d'aquesta, venia de fet, fins i tot a establir una certa preferència per la contractació temporal, al no contenir pròpiament una enumeració taxada i específica dels supòsits de temporalitat. Algunes de les causes que la jurisprudència esgrimia per justificar aquesta clara especialitat, era la mateixa naturalesa de la prestació que constitueix l'objecte del contracte, que no sols depèn de les persones artistes sinó de la recepció del públic⁵⁸ o al fet que les actuacions artístiques contractades es realitzessin en un acte aïllat (per exemple un concert de música) o en diversos (temporada teatral). Aquesta especialitat ha sigut modificada amb el RDL.

Actualment, l'art. 5.2 estableix que sempre ha d'existir una correspondència⁵⁹ entre la naturalesa temporal del treball a realitzar i la naturalesa temporal del vincle contractual, per celebrar un contracte de duració determinada.

⁵⁴ Sentència del Tribunal Suprem, (Sala de lo Civil), de 10 de març del 2014 (RJ 2014/1467).

⁵⁵ Article 21.3, Real Decreto Legislativo 2/2015, de 23 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores. BOE, núm. 255, de 24/10/2015.

⁵⁶ Sentència Tribunal Suprem, (Sala de lo Social), de 16 de juliol de 2010, (RJ 2010/5014), FJ 3.

⁵⁷ Sentència del Tribunal Suprem, (Sala de lo Social), de 23 de febrer de 1991 (RJ 1991/866), FJ 3.

⁵⁸ Sentència del Tribunal Suprem, de 16 de juliol de 2010 juliol (RJ 2010/5014), FJ 3b.

⁵⁹ Sentència Tribunal Suprem, (Sala de lo Social), Secció 1, Rec 2845/2017 de 15 de gener de 2020, en la que s'estableix la necessitat de causa de temporalitat per a l'existència d'una contractació temporal, fixant l'aplicació supletòria de l'art. 15.5 de l'ET, al FJ 4.

D'aquesta manera, només es pot acceptar que el contracte sigui temporal si la necessitat a cobrir en l'empresa també ho és, establint-se una regulació de la contractació de durada determinada en aquest sector que, donant resposta a les seves peculiaritats, garanteixi la necessària seguretat jurídica i assegurï idèntics nivells de protecció a les persones treballadores del sector artístic.

Per tant, actualment, els contractes laborals dels artistes es poden celebrar per; a) per a una o diverses actuacions; b) per un temps cert; c) per una temporada; d) pel temps que una obra romanguï en cartell; e) pel temps que durin les diferents fases de la producció.

Podran acordar-se pròrrogues successives del contracte laboral artístic de durada determinada, sempre que la necessitat temporal de l'empresa, que va justificar la seva celebració, persisteixi.

A més s'estableix la possibilitat que es reconegui el contracte com a indefinit si es produeix l'encadenament de contractes temporals que recull l'ET, és a dir, 18 mesos en un període de 24 mesos, o quan se celebri el contracte incomplint el que s'estableix article 5 de la norma, significant això fortes mesures contra la il·legalitat i l'abús en la contractació temporal, actes que es donaven contínuament en el sector.

V. NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

La naturalesa peculiar de les relacions de caràcter especial de les persones artistes, fa que la negociació col·lectiva sigui un aspecte especialment important. El RDPA, no desenvolupa diferents elements claus de les relacions laborals de les persones artistes, deixant en mans dels convenis col·lectius la regulació de diferents aspectes importants en l'àmbit normatiu. Per tant, el RDPA es presenta com una norma molt flexible, ja que a causa de la variada gamma d'activitats artístiques existents, es requereix una norma que, partint d'una regulació de les qüestions comunes a totes elles, permeti una negociació col·lectiva, amb major flexibilitat de la qual és habitual en l'àmbit de les relacions laborals.

En aquest sentit, la negociació col·lectiva dels diferents sectors artístics crea a vegades autèntics subrègimns especials que adapten les previsions reglamentàries a les peculiaritats específiques de cada activitat.

Un exemple il·lustrador de l'especial paper de la negociació col·lectiva en la relació especial de les persones artistes, és que el RDPA, l'atorga la facultat d'establir qui serà considerat com a persona artista, per tant, quedarà inclòs en l'àmbit d'aplicació de la norma, “...en todo caso, cualquier otra persona cuya actividad sea reconocida como la de un artista, intérprete o ejecutante por los convenios colectivos que sean de aplicación en las artes escénicas, la actividad audiovisual o la música”⁶⁰.

Per tant, els convenis col·lectius gosen d'una posició de sobirana almenys l'hora de definir qui és considerat com a persona artista, entaulant una relació de complementarietat amb la norma reglamentària, existint així una habilitació a la negociació col·lectiva per a administrar, en sentit declaratiu, el propi àmbit d'aplicació de la norma.

S'entén igualment, que aquesta habilitació, ha d'estar limitat a l'àmbit funcional de les arts escèniques, l'activitat audiovisual o la música. Per tant, atorga una plena potestat qualificadora als interlocutors socials, ja que són autèntics coneixedors de la idiosincràsia de les activitats artístiques regulades en convenis col·lectius de les diferents activitats.

⁶⁰ Art. 1.2, RDPA.

El sector artístic engloba diverses activitats artístiques, per tant podem trobar l'existència d'una gran diversitat de convenis col·lectius, que poden ser d'aplicació, estatal o autonòmic com per exemple:

1. Conveni del teatre (Comunitat de Madrid), estableix les condicions laborals i salarials d'actors i actrius, en la Comunitat de Madrid. En vigor des del 6 de juny de 2015.
2. III Conveni Audiovisual 2016 (Estat), estableix condicions laborals i salarials d'actors i actrius i entre els productors d'obres audiovisuals i els actors que presten serveis en aquestes en l'àmbit Estatal. En vigor des del 16 de maig de 2016.
3. I Conveni de Figuració en Audiovisual 2017 (Estat), estableix condicions laborals, salarials i regula les relacions laborals entre els productors d'obres audiovisuals i els figurants que presten serveis en aquestes. En vigor des del 16 de maig de 2017.
4. Conveni Col·lectiu de professionals de doblatge de Catalunya (Catalunya), regula les relacions laborals en la branca artística del doblatge i sonorització d'obres audiovisuals, en tot el territori de la comunitat autònoma de Catalunya.
5. Conveni de sales de festa (Estat), regula la relació de treball de totes les empreses del sector així com al personal artístic. En vigor des del 24 de març de 2023.

VI. SEGURETAT SOCIAL I COTITZACIÓ

El col·lectiu de persones artistes, per la naturalesa de la seva activitat, presenta peculiaritats que requereixen un enfocament especial en matèria de seguretat social, ja sigui en l'afiliació, l'alta o la baixa, el desenvolupament de l'acció protectora o el seu règim de cotitzacions. Es regula la protecció de les persones artistes com un col·lectiu especial integrat en el Règim General, juntament amb el règim de professionals taurins i representants del comerç, pel Reial decret 2621/1986.

1. Afiliació, alta, baixa i variacions de dades

Els treballadors del col·lectiu d'artistes estan integrats en el Règim General de la Seguretat Social i es regeixen per les normes comunes d'aquest Règim a excepció d'unes certes particularitats, amb especial importància les relacionades amb la cotització. Estan inclosos en el col·lectiu d'artistes dins del sistema de Seguretat Social, els treballadors que desenvolupin activitats de:

- Treballs de teatre, circ, música, varietats i folklore, inclosos els treballs que es realitzin per a ràdio i televisió o mitjançant gravacions.
- Treballs de producció, doblatge i sincronització de pel·lícules o per a televisió, ja sigui en les modalitats de llargmetratges, curtmetratges o publicitat.
- Treballs tècnics i auxiliars directament vinculats a activitats d'arts escèniques, audiovisuals i les musicals.

Cada activitat comprenen una sèrie de categories professionals, les quals corresponen a un grup de cotització determinat.

L'afiliació dels artistes com a treballadors per compte d'altri inclosos en el Règim General de la Seguretat Social, ha de ser realitzada a instàncies de l'empresari, que està obligat a sol·licitar l'afiliació al sistema de Seguretat Social d'aquells treballadors que comencin a prestar serveis per a la seva empresa i no estiguin afiliats.

Així mateix, les altes, baixes i variacions de dades dels treballadors del col·lectiu d'artistes han de ser sol·licitades per l'empresari, sense que existeixi cap diferència quant a terminis i forma respecte dels treballadors del Règim General, però amb les següents particularitats⁶¹:

⁶¹ Art. 8, Orden de 20 de julio de 1987 por la que se desarrolla el Real Decreto 2621/1986, de 24 de diciembre, que procede a la integración de diversos Regímenes Especiales en materia de campo de aplicación, inscripción de Empresas, afiliación, altas y bajas, cotización y recaudación. Boletín Oficial del Estado, 182, de 31/07/1987, <https://www.boe.es/eli/es/o/1987/07/20/3/con>.

- Les afiliacions i altes hauran de ser presentades amb anterioritat a la iniciació del treball o actuació corresponent en els contractes de durada inferior a trenta dies, “bolos” i festes majors.
- En el moment de la tramitació de l'afiliació o l'alta la Tresoreria Territorial de la Seguretat Sòcia expedirà un talonari de justificants d'actuacions a nom del treballador afiliat i que aquest conservarà en el seu poder fins a ser baixa definitiva en l'activitat determinant de la seva afiliació i/o alta com a artista en espectacles públics.
- En el moment d'abonar les seves retribucions al treballador en finalitzar la prestació dels seus serveis, lliuraran a l'empresari dos exemplars del justificant i emplenarà les dades relatives a:
 - Identificació de l'empresa en la Seguretat Social.
 - Entitat gestora o col·laboradora amb la qual tinguin concertada la protecció de les contingències per accident de treball i malaltia professional.
 - Categoria professional del treballador.
 - Data d'alta i, en el cas, de baixa.
 - Grup de cotització per al període en alta.
 - Remuneració.
 - Base de cotització.
 - Tresoreria Territorial de la Seguretat Social o Administració de la mateixa per la qual s'ha efectuat la cotització en la corresponent entitat recaptadora.
 - Altres dades que en el mateix s'indiquin per al control i la regularització de la cotització.
- Una vegada signat un exemplar del taló, compost de matriu i justificant, serà lliurat a la persona artista per a l'enviament del justificant a la Tresoreria Territorial, retenint la matriu en el seu poder.
- L'altre exemplar d'aquest justificant quedarà en poder de l'empresari perquè s'afegeixi a la relació nominal de treballadors a presentar mensualment juntament amb la liquidació de quotes conservant la matriu. L'alta com a artista en la

Seguretat Social quan es treballa per a una empresa d'activitat artística, dona lloc a estar inclòs a més en l'anomenat “cens d'artistes” de manera automàtica sempre que no figuris ja en aquest.

- La seva finalitat és identificar als treballadors inclosos en aquest col·lectiu i està associat a l'assistència sanitària. L'alta en el cens es manté durant tot l'any, encara que no prestis serveis en cap empresa. La baixa es realitza igualment de manera automàtica per la TGSS el 31 de desembre de cada any.

2. Acció protectora i prestacions

Les persones artistes que desenvolupen les seves activitats artístiques per a una o diverses empreses (incloses les entitats del sector públic), estan inclosos en el Règim general de la Seguretat Social, per aquest motiu en l'àmbit de l'acció protectora s'atenen a l'establert en la regulació de les prestacions del Règim general de la Seguretat Social, però presenten algunes peculiaritats.

Aquestes són les situacions protegides per la Seguretat Social a aquells que pertanyin al col·lectiu de persones artistes:

- Baixa mèdica per malaltia comuna i accident no laboral.
- Baixa mèdica per malaltia professional o accident laboral.
- Naixement i cura de menor.
- Risc durant l'embaràs i lactància.
- Incapacitat permanent.
- Viduïtat i orfandat.
- Desocupació.
- Jubilació.

La peculiaritat en les prestacions radica en el fet que les cotitzacions no es computen en termes de temps cotitzat, sinó de la quantia ingressada traduïda a dies, tant a efectes de carència com d'alta.⁶² A tal efecte, es divideix entre 365 la suma de les bases per les quals s'hagi cotitzat, que en cap cas podrà sobrepassar el topall anual.

⁶² Art.9.1 del RD 2621/1986 i art. 10 de l'Ordre, de 20 de juliol de 1987. Lopez Gandia. Juan, (2019), Els sistemes Especials i els règims especials de la Seguretat Social, Oberta UOC Publishing, SL, Barcelona.

2.1. Prestació per incapacitat temporal

El subsidi per incapacitat temporal de les persones artistes no presenta grans peculiaritats. En aquest àmbit es destaca que, les persones artistes poden iniciar el període d'incapacitat temporal i percebre el corresponent subsidi estant d'alta en l'empresa o una vegada finalitzada la relació laboral.

Depenen de quin sigui el cas, el tràmit serà gestionat per l'empresa, en cas d'incapacitat per MC/ANL o AT/MP, estan en situació d'alta, o pel mateix treballador, en cas que la contingència comuna es doni posterior a la finalització de la seva relació laboral. En aquest cas, el treballador, haurà de sol·licitar el subsidi a la Mútua col·laboradora triada per l'última empresa per la qual va treballar.

Un altre aspecte que presenta particularitat en la prestació per IT, és el càlcul de la base reguladora, aquesta serà la que resulti de dividir per 365 la cotització anual total anterior al fet causant o la mitjana diària del període de cotització que s'acrediti, si aquest és inferior a l'any⁶³.

En cap cas aquesta mitjana diària podrà ser inferior a la base mínima de cotització aplicable.

Aquesta prestació serà satisfeta per la mútua o entitat gestora. La Mútua sol·licitarà a la TGSS, la informació necessària sobre el nombre de dies considerats en alta i cotitzats per les persones artistes a efecte de comprovar si reuneixen els requisits exigits per a percebre el subsidi.

2.2. Prestació per desocupació

Les persones artistes, gràcies al Reial decret llei 1/2023, disposen d'una prestació especial per desocupació. L'objectiu fonamental d'aquest, és l'adaptació del sistema actual de protecció per desocupació a la realitat d'aquest col·lectiu, que degut a la intermitència que caracteritza la seva prestació de serveis, se'ls dificulta la possibilitat de reunir ordinàriament els requisits per a tenir accés a la prestació per desocupació conforme al règim.

⁶³ Art. 10.2, Real Decreto 2621/1986, de 24 de diciembre, por el que integran los Regímenes Especiales de la Seguridad Social de Trabajadores Ferroviarios, Jugadores de Fútbol, Representantes de Comercio, Toreros y Artistas en el Régimen General, así como se procede a la integración del Régimen de Escritores de Libros en el Régimen Especial de Trabajadores por Cuenta Propia o Autónomos. BOE, num 312, de 30 de diciembre de 1986.

És important recalcar que, en la disposició addicional tretzena del decret llei, s'encomana al Govern la creació d'un grup per l'estudi i l'impuls de mesures de reconeixement de la intermitència en l'àmbit laboral i de Seguretat Social de les persones artistes, però actualment no han complert amb aquest mandat.

Tindran accés aquesta nova prestació⁶⁴:

- Les persones dedicades a les activitats artístiques (arts escèniques, audiovisuals i musicals).
- Les persones dedicades a les activitats tècniques i auxiliars necessàries per al desenvolupament de les activitats artístiques.

La durada de la prestació especial serà de 120 dies. La quantia d'aquesta prestació especial serà igual al 80% de l'IMPREM mensual vigent a cada moment, excepte quan la mitjana diària de les bases de cotització corresponents als últims 60 dies de prestació real de serveis en l'activitat artística sigui superior a 60 euros, en aquest cas serà igual al 100% de l'IPREM. Els beneficiaris hauran de reunir entre altres requisits:

- Acreditar 60 dies d'alta en Seguretat Social amb prestació real de serveis en l'activitat artística dins dels 18 mesos anteriors a la data de la situació legal de desocupació o al moment en què va cessar l'obligació de cotitzar, que no hagin estat tinguts en compte per al reconeixement d'un dret anterior.
- O bé 180 dies d'alta en Seguretat Social amb prestació real de serveis en l'activitat artística o per regularitzacions anuals ja realitzades, dins dels sis anys anteriors a la data de la situació legal de desocupació o al moment en què va cessar l'obligació de cotitzar.

Atès que com a treballador artista se't poden considerar més dies cotitzats dels realment treballats, a conseqüència de la regularització de cotitzacions, el SEPE requerirà a la TGSS que li comuniqui els dies cotitzats i les bases necessàries per a comprovar si reuneixes els requisits i el seu cas, calcular la prestació.

⁶⁴ Apartat catorze de la disposició final quarta del Reial decret llei 1/2023, de 10 de gener que afegeix una nova disposició addicional cinquantesima primera al text refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat per Reial decret legislatiu 8/2015, de 30 d'octubre.

2.3. Pensió per jubilació

També estan presents peculiaritats en la pensió de jubilació de les persones artistes, per exemple, algunes persones artistes se'ls reconeix la possibilitat de jubilar-se a una edat anticipada a l'ordinària, però sense aplicar cap penalització en l'import de la pensió⁶⁵. Els cantants, ballarins i trapezistes podran causar la pensió de jubilació a partir dels 60 anys, sense aplicació de coeficients reductors, quan hagin treballat en l'especialitat un mínim de 8 anys durant els 21 anteriors a la jubilació.

Els altres artistes podran jubilar-se a partir dels 60 anys, amb una reducció d'un 8%, en el percentatge de la pensió, per cada any que falti per a complir l'edat ordinària exigida a cada moment. En els dos supòsits previstos, serà requisit indispensable, per a accedir a la jubilació, la condició de trobar-se en alta o en situació assimilada a la d'alta en la data del fet causant⁶⁶.

Una altra particularitat de la pensió de jubilació de les persones artistes, és que aquesta, serà compatible amb el treball per compte d'altri i per compte propi, cobrant el 100% de la pensió⁶⁷.

Qualsevol artista que cobri una pensió de jubilació, podrà exercir una activitat artística, ja sigui: en viu, en gravacions o encàrrecs: intèrprets, executants, autors, compositors, adaptadors, activitats artístiques musicals, cobrant el 100% de l'import de la seva pensió. També són compatibles els ingressos derivats dels drets de propietat intel·lectual⁶⁸.

⁶⁵ Disposició transitòria quarta, de la LGSS.

⁶⁶ *Seguridad social: prestaciones / pensiones de trabajadores.* (s. f.). <https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/PrestacionesPensionesTrabajadores/10963/28393/28464>

⁶⁷ *Guía práctica sobre las medidas del Estatuto del Artista del RDL1/2023 – Unión de Músicos.* (s. f.). <https://www.uniondemusicos.es/guia-practica-sobre-las-medidas-del-estatuto-del-artista-del-rdl1-2023-3/>

⁶⁸ El Reial decret 302/2019, de 26 d'abril de 2019 ha aprovat diverses mesures que milloren la protecció social dels artistes com, per exemple, la compatibilitat de la pensió de jubilació amb els drets d'autor i la possibilitat de seguir en el sistema de la Seguretat Social durant els períodes d'inactivitat. Per aquest Reial decret va ser molt important, la sentència favorable que va rebre l'escriptor Javier Reverte per part del jutjat social número 14 de Madrid per la demanda que va interposar contra la Seguretat Social.

No són compatibles les pensions percebudes per qualsevol modalitat de jubilació anticipada o jubilació parcial, ni les prestacions d'invalidesa permanent contributives, amb la realització d'activitats artístiques.

Per a executar l'activitat artística per compte aliena o compte propi serà obligatòria l'alta en la Seguretat Social, la cotització per contingències professionals i un 8% de cotització especial de solidaritat.

Igualment, no podrà acollir-se a la compatibilitat el beneficiari que, a més de desenvolupar l'activitat artística, faci qualsevol altre treball per compte d'altri o per compte propi diferent de l'activitat artística que doni lloc a la seva inclusió en el camp d'aplicació del Règim General o d'algun dels règims especials de la Seguretat Social.

3. Cotització

Les particularitats d'aquest col·lectiu, en matèria de cotització, ve determinada pel que es disposa en l'apartat 5 de l'art. 32 del Reglament General sobre Cotització i Liquidació d'altres drets de la Seguretat Social, aprovat per Reial decret 2064/1995, de 22 de desembre, modificat pel Reial decret 335/2004, de 27 de febrer i el Reial decret 708/2015, de 24 de juliol, pel qual s'estableix el procediment per a determinar la base de cotització⁶⁹.

Les característiques i especialitats que recauen en la cotització de les persones artistes poden resumir-se en les següents⁷⁰: les bases de cotització no es calculen en funció del salari real, sinó que són quantitats fixes o bases a compte diàries.

És a dir, cotitzen mensualment per totes les contingències sobre les bases fixades cada any, en funció de les retribucions percebudes per cada dia que l'artista hagi exercit la seva activitat, tret que el salari real fos inferior a aquestes; els topalls o bases mínimes i màximes s'apliquen mensualment i anualment en funció del grup de cotització al qual pertanyin, grups que s'identifiquen en el propi art. 32 RGC.

Les cotitzacions mensuals són definitives per a l'empresa, però tenen caràcter provisional per a la persona treballadora respecte a la cotització per contingències comunes i desocupació, la qual cosa implica que al final de l'exercici la Tresoreria regularitzarà, tenint en compte les retribucions totals anuals abonades per totes les empreses i les bases cotitzades, aplicant el topall màxim anual; i si el resultat és a ingressar, la persona treballadora opta si ingressa (podria pagar en terminis de sis mesos) o regularitza en funció de les bases cotitzades.

Les bases de cotització diàries s'estableixen per trams de retribució i tenen el caràcter de bases màximes diàries. Actualment són les següents⁷¹:

⁶⁹ PARTICULARIDADES DE LA PRESENTACIÓN EN EL SISTEMA DE LIQUIDACIÓN DIRECTA DEL RÉGIMEN ESPECIAL DE ARTISTAS (pp. 1–5). (2017). Madrid. Recuperado de <https://www.seg-social.es/wps/wcm/connect/wss/d2ac9c8b-d088-4d46-8dce-4cc19ab909f4/Particularidades+Regimen+Artistas.pdf?MOD=AJPERES&CVID=>

⁷⁰ Altés Tárrega, J. A., Aradilla Marqués, M. J., & García Testal, E. (2022). La relación laboral especial..., op. cit.

⁷¹ *Colectivos*. (s. f.-b). [https://portal.seg-](https://portal.seg-social.gob.es/wps/portal/importass/importass/Colectivos/artistas/guia)

[social.gob.es/wps/portal/importass/importass/Colectivos/artistas/guia](https://portal.seg-social.gob.es/wps/portal/importass/importass/Colectivos/artistas/guia)

Retribuciones íntegras	Cuantía en euros por día
Hasta 534 euros	314
Entre 534,01 y 961 euros	396
Entre 961,01 y 1.608 euros	473
Mayor de 1.608 euros	628

72

Si el salari efectivament percebut per l'artista, en còmput diari, és inferior a les bases de cotització que es fixen en cada exercici econòmic, es cotitza per aquest salari, si bé s'aplicarà en tot cas el topall de la base màxima mensual establerta, que per a l'any 2024 és de 4.720,50 euros.

Per exemple, si el "caché" d'una persona artista per actuació és de 650 euros, la base de cotització serà de 396 euros (segon tram de la taula).

No obstant això, la base de cotització per contingències comunes i desocupació no pot ser inferior a l'import mínim que correspongui al grup de cotització del treballador, tret que aquesta sigui inferior a la mínima establerta per al Règim Especial de treballadors Autònoms, i en aquest cas s'aplica aquesta.

La cotització per a contingències d'accidents de treball i malalties professionals s'efectuarà aplicant els tipus corresponents a les activitats desenvolupades segons el CNAE, sense que la base de cotització pugui ser inferior al topall mínim general vigent.

La baixa cotització caracteritza aquest col·lectiu, que majoritàriament cotitza per la base mínima, sent aquest fet la principal causa de les seves reduïdes pensions.

⁷² Art. 11.2, Orden PJC/51/2024, de 29 de enero, por la que se desarrollan las normas legales de cotización a la Seguridad Social, desempleo, protección por cese de actividad, Fondo de Garantía Salarial y formación profesional para el ejercicio 2024, BOE, núm. 26, de 30/01/2024, <https://www.boe.es/eli/es/o/2024/01/29/pjc51/con>

3.1. Regularització anual

Per a adequar les especialitats de l'activitat artística, el qual el seu caràcter intermitent, esporàdic i temporal suposa una dificultat per al treballador a l'hora d'aconseguir els períodes mínims de carència necessaris per a accedir a les prestacions de la SS, ha estat necessari establir un procediment específic de càlcul de períodes cotitzats per a aquest col·lectiu, en el qual s'han tingut en compte les característiques pròpies de l'activitat artística.

S'estableix així una regularització anual de cotitzacions mitjançant la qual, els excessos de cotització dels períodes en els quals hi ha hagut activitat s'imputen a dies en què no ha existit prestació real de serveis, de manera que es calculen una sèrie de dies que seran considerats com cotitzats i en alta.

Aquesta regularització només afecta als treballadors artistes per compte aliena inclosos en el Règim General de la Seguretat Social. L'activitat artística sol ser de caràcter intermitent i temporal, per la qual cosa, habitualment, les retribucions per activitats artístiques poden no ser periòdiques, sinó concentrades en un o diversos períodes d'activitat al llarg de l'any.

En els períodes d'activitat, es cotitzarà, en funció del salari en còmput diari, sobre una base de cotització diària i a compte. Aquesta manera de cotitzar no és definitiva, sinó que, anualment, la Tresoreria General de la Seguretat Social duu a terme una regularització de manera que tenint en compte les cotitzacions realitzades al llarg de l'any, i la totalitat de les retribucions, es calculen els períodes que es consideraran cotitzats i es determina la base de cotització definitiva de la persona artista.

Amb la regularització anual es calculen⁷³:

- Dies considerats en alta l'any al qual està referida la regularització, i que poden ser més dies cotitzats dels realment treballats.
- Base de cotització definitiva, ja que les cotitzacions mensuals, com s'ha indicat, tenen el caràcter de provisionals fins que no es realitzi la regularització anual.

⁷³ Seguridad social: cotización / recaudación de trabajadores. (s. f.). [https://www.seg-](https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/CotizacionRecaudacionTrabajadores/10721/10957/1239#116059)

[social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/CotizacionRecaudacionTrabajadores/10721/10957/1239#116059](https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/CotizacionRecaudacionTrabajadores/10721/10957/1239#116059)

La regularització s'emet i notifica al treballador dins de l'any següent al qual està referida la cotització, i se'n calculen dues, que van impreses en el mateix informe:

- Una Regularització per Bases: Es realitza amb les bases ja cotitzades pel treballador, amb les quals s'obtenen els dies considerats en alta durant l'exercici i la base definitiva anual. Aquesta regularització pot tenir com a resultat, diferències a retornar o sense diferències. Mai pot resultar amb import a ingressar.
- Una Regularització per Retribucions: Es calcula amb les retribucions anuals percebudes pel treballador. Si aquestes retribucions són més elevades que les bases de cotització, el resultat de la regularització serà de més dies cotitzats o una base definitiva major que l'obtinguda en la Regularització per Bases. En aquest cas resultaran diferències a ingressar per part del treballador, sent una opció voluntària l'elecció d'aquesta regularització.

Per tant, la finalitat de la regularització és adequar la cotització realitzada per l'activitat artística fent possible que s'aconsegueixin els períodes de cotització necessaris per a accedir a les prestacions.

3.2. Període d'inactivitat

Pel que fa al període d'inactivitat, existeix la possibilitat de mantenir l'alta en el Règim General de la Seguretat Social durant els períodes d'inactivitat de les persones artistes de manera voluntària. Per a això s'ha de dur a terme la sol·licitud i a més reunir els següents requisits:

- Haver estat almenys 20 dies d'alta com a artista en la Seguretat Social en els 12 mesos anteriors al mes de la sol·licitud. L'alta ha d'obeir a la realització efectiva d'una activitat artística.
- Les retribucions per aquests 20 dies d'activitat han de superar dues vegades l'SMI vigent a la data de sol·licitud.
- Estar al corrent de pagament per períodes anteriors d'inactivitat.

Una vegada sol·licitada aquesta inclusió, la cotització serà a càrrec del treballador a partir del dia primer del mes següent a la sol·licitud, tenint en compte que:

- El treballador és el subjecte responsable.
- La cotització tindrà un caràcter mensual.

- La base de cotització durant aquesta situació es determina anualment. La quantia per a 2024 és 1.260 euros.
- El tipus de cotització aplicable és l'11,50% (pel que la quota a ingressar és de 144,9 euros).

En qualsevol moment el treballador pot sol·licitar la baixa com inactiu, tenint en compte que l'obligació de cotitzar s'estendrà fins a l'últim dia del mes en què se sol·licita la baixa. Durant els períodes d'inactivitat, l'acció protectora comprendrà les prestacions econòmiques per maternitat, paternitat, incapacitat permanent i mort i supervivència derivades de contingències comunes, així com la jubilació.

CONCLUSIONS

El propòsit d'aquest treball és investigar i exposar algunes de les peculiaritats que es presenten en la normativa laboral de les persones artistes i que la diferencien de la normativa laboral ordinària. Una vegada exposades algunes de les particularitats presents en la normativa, que giren al voltant de la prestació de servei de les persones artistes, he pogut extreure una sèrie de conclusions no només relacionades amb el RDPA sinó amb tot el que engloba el treball d'artista.

1. Les peculiaritats que es presenten en les diferents normatives que regulen la relació laboral especial de les persones artistes, són congruents amb la naturalesa particular del treball d'artista. És evident que el treball que presten les persones artistes presenta una sèrie de característiques que la fan mereixedora d'un tractament legal específic en l'àmbit laboral, per tant, està justificada l'existència d'una llei específica que reguli la seva relació laboral.

Igualment, és cert que el RDPA, es presenta com una llei no molt exhaustiva, ja que està articulada en només dotze articles, una disposició addicional i una final. Això pot ser degut al fet que la idea d'aconseguir un únic text normatiu per a tota la regulació d'un sector que engloba tantes activitats diferents, sembla una tasca gairebé impossible, per tant, el RDPA contempla només aquells aspectes susceptibles d'un tractament unitari en tots els sectors de l'activitat artística.

Per això es presenta de manera tan important la tasca de la negociació col·lectiva, ja que, els convenis col·lectius tenen un paper fonamental en la regulació de les relacions laborals de les persones artistes, ja que el RDPA deixa en les seves mans, la concreció i desenvolupament de l'esquema bàsic de drets i deures de les parts d'aquesta relació laboral especial.

Tot i que la norma ha patit importants canvis darrerament, com he exposat en diferents apartats del treball, és necessari continuar actualitzant i precisant la regulació en l'aspecte de les relacions especials dels artistes per a arribar a configurar marc jurídic estable i adaptat a les peculiaritats d'aquesta relació laboral.

Destaco els avanços impulsats pel legislador en matèria de protecció legal dels treballadors artistes, com el desenvolupament de l'Estatut d'Artista.

2. Les prerrogatives legals que permeten el treball a menors de setze anys, han d'anar acompanyades d'instruments que possibiliten assegurar eficaçment que els menors es desenvolupi correctament, tant físicament, com psíquicament, a més que rebi la instrucció acadèmica adequada.

És cert que existeixen diverses prerrogatives legals, tant, nacionals com internacionals que permeten sota certes condicions el treball a menors de setze anys al món de l'espectacle. Els motius de la seva existència són diversos, però és indiscutible que això és una peculiaritat única del treball en món de l'espectacle. Si bé és cert que el legislador delega l'autoritat laboral la facultat d'autoritzar o denegar la participació de menors en l'àmbit de l'espectacle, amb el propòsit d'assegurar un control efectiu sobre aquestes participacions i prevenir l'explotació d'aquests.

Considero, respecte a l'establert a la normativa, que si un menor no té prou judici per atorgar el consentiment, no s'hauria de poder formalitzar un contracte, ja que si no té prou judici per ser capaç de saber a què s'està exposant, no només referit a la càrrega de treball, sinó també a l'exposició pública i mediàtica i l'impacte que això tindrà en el seu desenvolupament com a persona i el seu benestar físic i psíquic, no té cap sentit que el consentiment dels pares o representants legals sigui suficient.

Per tant crec que el fet que existeixi la possibilitat que siguin els pares o representants legals els qui puguin donar el consentiment o no, si el menor no té el judici suficient, debilita la necessitat del consentiment i en alguns casos, resta eficiència al requisit introduït pel legislador, generant-se inseguretat jurídica cap al menor.

Un clar exemple d'això, són els nadons en els anuncis de bolquers o joguines, és injustificable que un nadó tingui judici suficient per donar el seu consentiment per realitzar cap activitat artística, per tant, són els seus pares els que atorguen aquest consentiment.

Per aquest motiu, considero que l'habilitació que atorga el RDPA al treball a menors de setze anys, necessita un replantejament.

A més, continuant amb la tasca d'actualitzar la normativa laboral de les persones artistes a la realitat actual, no s'ha tingut en compte el paper de les xarxes socials i les noves maneres de realitzar activitats artístiques que aquestes permeten.

El RDAEP va ser promulgat anys enrere, pensant en les persones artistes en espectacles públics això fa que no tinguessin en compte les xarxes socials com a mitja de divulgació artística. Aquestes poden representar un perill en el sentit que l'autoritat laboral difícilment pot actuar per controlar la participació de menors en activitats artístiques.

3. Sembla que el nombre de persones artistes que tenen grans remuneracions, és molt reduït. Aparentment, la realitat és que la majoria de persones artistes, cotitzen amb bases mínimes, la qual cosa els dificulta a accedir a les prestacions de la SS. Aquest aspecte és un punt crucial a tractar quan algú es planteja dedicar-se de manera professional al sector artístic. Des del meu punt de vista, l'activitat de les persones artistes, té un marcat caràcter vocacional, ja que per les condicions en què es presta, si no s'aconsegueix un cert grau de reconeixement, difícilment la remuneració anual compensarà la inestabilitat, la precarietat o la falta de cotització.

Com diuen les dades estadístiques, el petit artista, no pot viure d'aquesta prestació de servei, per tant, ha de complementar la seva activitat artística amb una altra activitat laboral que li permeti sobreviure en el dia a dia.

Les persones que tinguin intenció de dedicar-se de manera professional aquest sector per compte d'altri, han de ser conscients de les particularitats que presenta, sobretot en l'àmbit de cotització.

Han de ser conscients que la seva vida laboral pot estar marcada per la precarietat i la pluriactivitat, per compensar la falta de cotització o complementar la retribució mensual durant els períodes d'inactivitat artística.

A tot això, també cal afegir ho impacte que ja està tenint i pot llegar a tenir ho uso d'Intel·ligències Artificials als entorns artístics i creatius, un altre element preocupant que haurien de tenir en compte els professionals del sector respecto del seu futur.

En definitiva, per mi, dedicar-se professionalment a aquest sector sembla respondre més a un amor i passió per l'art, que a tenir grans aspiracions laborals i econòmiques.

No hay jubilación para un artista; el arte es una forma de vida y como tal no tiene fin.

– **Henry Moore**

BIBLIOGRAFIA

1. 5o INFORME SOCIOLABORAL DE LA FUNDACIÓN AISGE. 2023/24. (2024, 31 enero). Aisge. <https://www.aisge.es/estudio-sociolaboral-2023-de-la-fundacion-aisge-contenidos-integros>
2. ALTÉS TÁRREGA, J. A., ARADILLA MARQUÉS, M. J., & GARCÍA TESTAL, E. (2022). La relación laboral especial de artistas tras el Real Decreto Ley 5/2022. Lex Social: Revista De Derechos Sociales, 12(2), 1–29. <https://doi.org/10.46661/lexsocial.7490>
3. ÁLVAREZ CORTÉS, J. CARLOS. (2005). Relaciones laborales especiales “nominadas” y seguridad ,Consejo Andaluz de Relaciones Laborales, MERGABLUM, Sevilla, 2005, pàg, 113-114.
4. ALZAGA RUIZ,I. (2001). La relación laboral de los artistas, Consejo Económico y Social, Madrid, 2001, pàg.156.
5. ALZAGA RUIZ,I. (2017), Propuestas de mejora de la situación sociolaboral de los artistas en espectáculos públicos>>, REDT, número 203, 2017
6. Autorización de trabajo de menores de 16 años para participar en espectáculos públicos.Trabajo - GVA.ES - Generalitat Valenciana. (s. f.). GVA.ES. https://www.gva.es/es/inicio/procedimientos?id_proc=342
7. BAZ RODRÍGUEZ, J. (2022). La relación laboral especial de las personas dedicadas a las actividades artísticas y técnicas auxiliares. (Un análisis de su reforma, a cargo del RD-Ley 5/2022, de 22 de marzo). LABOS Revista De Derecho Del Trabajo Y Protección Social, 3(3), 21-51. <https://doi.org/10.20318/labos.2022.7366>
8. Colectivos. (s. f.-b). <https://portal.seg-social.gob.es/wps/portal/importass/importass/Colectivos/artistas/guia>
9. DURÁN LÓPEZ F., «La relación laboral especial de los artistas», Relaciones laborales, tomo 1, 1986, pág. 227.
10. FERNÁNDEZ LÓPEZ, M.F., << Relaciones especiales de trabajo y Estatuto de los Trabajadores>>, RPS, núm 139, 1983, p. 242
11. GONZALEZ SANCHEZ, J. (2003). La actividad laboral en España de los artistas no comunitarios en espectáculos públicos, Aranzadi Social, n.º 2, 2002 (B.I.B. 2002/29).

12. *Guía práctica sobre las medidas del Estatuto del Artista del RDL1/2023 – Unión de Músicos.* (s. f.). <https://www.uniondemusicos.es/guia-practica-sobre-las-medidas-del-estatuto-del-artista-del-rdl1-2023-3/>
13. INSTITUTO DE REFORMAS SOCIALES; Memoria general de la inspección de trabajo correspondiente al año 1908; Imprenta de la sucesora de M. Minuesa, Madrid, 1910
14. IZQUIERDO ALCARAZ, V., & SANTOR SALCEDO, H. La Relación Laboral Especial del Artista en Espectáculos Públicos. Zaragoza, 2018
15. KAHELE CARILLO, DJAMIL TONY. (2023). LA NUEVA REGULACIÓN DEL ESTATUTO DEL ARTISTA. UNA VISIÓN COMPARADA, BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO, 2023
16. LÓPEZ GANDIA, JUAN., (2019), Els sistemes Especials i els règims especials de la Seguretat Social, Oberta UOC Publishing, SL, Barcelona.
17. LÓPEZ-TARRUELLA MARTINEZ, F., (1986), Relación especial de Trabajo de los artistas en espectáculos públicos, Comentarios a leyes laborales, El Estatuto de los trabajadores, Dir. Borrajo Dacruz, Edersa, Madrid, 1986, tomo II, vol. 1, pág. 188.
18. OJEDA AVILÉS, A. (2008). Zonas grises, relaciones laborales especiales y modalidades del contrato. Tribuna social, 207, 7-19.
19. PALOMINO SAURINA, P. (2012). Peculiaridades de la relación laboral especial de los artistas. Ann. Fac. Der. U. Extremadura, 30, 247.
20. PARTICULARIDADES DE LA PRESENTACIÓN EN EL SISTEMA DE LIQUIDACIÓN DIRECTA DEL RÉGIMEN ESPECIAL DE ARTISTAS (pp. 1–5). (2017). Madrid. Recuperado de <https://www.seg-social.es/wps/wcm/connect/wss/d2ac9c8b-d088-4d46-8dce-4cc19ab909f4/Particularidades+Regimen+Artistas.pdf?MOD=AJPERES&CVI=D=>
21. RUANO ALBERTOS, SARA, La especial relación laboral de los artistas en espectáculos públicos, Diálogos jurídicos España-México. Volumen VI. Toluca (México), Ed. Universidad Autónoma del Estado de México, 2017, ISBN 9786074228700, Científico.
22. *Seguridad social: cotización / recaudación de trabajadores.* (s. f.). <https://www.seg->

[social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/CotizacionRecaudacionTrabajadores/10721/10957/1239#116059](https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/CotizacionRecaudacionTrabajadores/10721/10957/1239#116059)

23. *Seguridad social: prestaciones / pensiones de trabajadores.* (s. f.).

[https://www.seg-](https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/PrestacionesPensionesTrabajadores/10963/28393/28464)

[social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/PrestacionesPensionesTrabajadores/10963/28393/28464](https://www.seg-social.es/wps/portal/wss/internet/Trabajadores/PrestacionesPensionesTrabajadores/10963/28393/28464)

24. Subcomisión para la elaboración de un Estatuto del Artista (154/4), (2018),

Informe de la Subcomisión para la elaboración de un Estatuto del Artista (Serie

D, Núm. 373),

https://www.congreso.es/backoffice_doc/prensa/notas_prensa/61825_1536230939806.pdf

ANNEX 1. BASES DE COTITZACIÓ PERSONES ARTISTES

Any 2024

Feines de teatre, circ, música, varietats i folklore, incloses les que es fan per a ràdio i televisió o mitjançant enregistraments.

BASES DE COTITZACIÓ ARTISTES EXERCICI 2024 - Ordre PJC/51/2024, de 29 de gener (BOE 30 de gener)				
Grup de Cotització	Categories Professionals	Base Mínima Diària	Base a compte Diària	Base Màxima Anual
		Euros	Euros	Euros
1	Directors, directors coreogràfics, d'escena i artístics, primers mestres directors i presentadors de ràdio i televisió	61,58		56.646,00
2	Segons i tercers mestres directors, primers i segons mestres substituïts i directors d'orquestra	51,07		56.646,00
3	Mestres (coreogràfics, de cors i apuntadors), directors de banda, regidors, apuntadors, locutors de ràdio i televisió.	44,43		56.646,00
3	Actors, cantants lírics i de música lleugera, còmics, animadors de sales de festa, ballarins, músics i artistes de circ, varietats i folklore.	44,43	(*)	56.646,00
5	Adjunts de direcció	44,10		56.646,00
7	Secretaris de direcció	44,10		56.646,00

II. Treballs de producció, doblatge de pel·lícules o sincronització de pel·lícules (tant en les modalitats de llargmetratges, curtmetratges o publicitat) o per a televisió, i treballs tècnics i auxiliars directament vinculats a activitats d'arts escèniques, audiovisuals i les musicals.

Reial Decret Llei 5/2022, de 22 de març, (BOE 23/03/22), Disposició final segona on es modifica apartat 1 i 3 de l'art.32 del RD 2064/1995, incloent categories professionals a partir de 31/03/2022.				
BASES DE COTITZACIÓ ARTISTES EXERCICI 2024 - Ordre PJC/51/2024, de 29 de gener (BOE del 30 de gener)				
Grup de Cotització	Categories Professionals	Base Mínima Diària	Base a compte Diària	Base Màxima Anual
		Euros		Euros
1	Directors	61,58		56.646,00
2	Directors de fotografia	51,07		56.646,00
3	Directors de producció, directors tècnics i actors	44,43		56.646,00
4	Decoradors, escenògrafs d'espectacles en viu, esdeveniments i audiovisuals, dissenyadors de maquinària escènica, directors de so, directors d'il·luminació, directors de sastreria.	44,10		56.646,00
5	Muntadors, tècnics de doblatge, caps tècnics i adaptadors de diàleg, segons operadors, maquilladores, ajudants tècnics, primer ajudant de producció, fotògraf (foto fixa), figurinistes, il·luminadors, tècnics de so, tècnics de maquinària escènica, tècnics d'attrezzo i tècnics de sastreria.	44,10	(*)	56.646,00
7	Ajudants d'operador, ajudants maquilladores, ajudants caracteritzadors, ajudants so, ajudants regidoria, ajudants il·luminadors, ajudants de maquinària escènica, ajudants d'attrezzo, ajudants de sastreria, ajudants decoradors, perruquers, ajudants de perruqueria segons, ajudants de producció, secretaris de rodatge, secretaris de producció en rodatge, ajudants de muntatge, auxiliars de direcció, auxiliars de maquillador i auxiliars de producció, comparsaria i figuració, avisadors.	44,10		56.646,00

Retribuciones íntegras	Cuantía en euros por día
Hasta 534 euros	314
Entre 534,01 y 961 euros	396
Entre 961,01 y 1.608 euros	473
Mayor de 1.608 euros	628

ANNEX 2. CAS PRÀCTIC SOBRE COTITZACIÓ

Supòsit: L'ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda contracta a un còmic per la realització d'un monòleg a la cerimònia d'inauguració i de clausura de les festes majors. El "caché" de la persona artista és de 600 euros per actuació.

Cotització. A la base de cotització li apliquem els tipus/percentatges de cotització per determinats conceptes:

- **Contingències comunes:** representa el 28,30%. D'aquest total, el 23,60% és a càrrec de l'empresa i el 4,70% a càrrec de l'emprat
- **Accidents de treball i malaltia professional:** Aquests conceptes sumen un 1,50% i estan a càrrec de l'ocupador.
- **Desocupació:** El 8,30% es divideix en un 6,70% a càrrec de l'empresa i un 1,60% a càrrec del treballador.
- **FOGASA:** Representa el 0,20% i és exclusivament responsabilitat de l'empresa.
- **Mecanisme d'Equitat Intergeneracional:** Cotitza un 0,7% en total, amb un 0,12% a càrrec del treballador i un 0,58% a càrrec de l'empresa.
- **Formació professional:** Representa el 0,70%, amb un 0,60% a càrrec de l'empresa i un 0,10% del treballador.
- **Hores extraordinàries:** Si es consideren de força major, cotitzen al 14% (12% empresa, 2% treballador). Les altres hores extraordinàries cotitzen al 28,30% (23,60% empresa, 4,70% treballador).

A més la retenció **IRPF** aplicada en la nòmina a la persona artista és de 15%.

Verificació de la base de cotització:

Base a verificar: La remuneració total diària és de 600,00€ bruts.

Càlcul de la base: La base es calcula com el producte de la base diària de les taules de la Seguretat Social i les actuacions realitzades. En aquest cas, seria **396,00€ (base diària)**, perquè el salari percebut per actuació està en la segon tram del quadre, multiplicat per 2 (dies d'actuació), la qual cosa resulta en **792,00€ (396,00€ x 2)**.

Comparació amb la remuneració: La remuneració total diària (600,00€) supera la base diària calculada (**396,00€**).

Base resultant: Després d'aplicar el topall corresponent, la base resultant és de **396,00€**.

Quota obrera (a càrrec del treballador):

Contingència comuna: 4,70%

Desocupació: 1,60%

Formació Professional: 0,10%

MEI: 0,12%

Total: 6,52%

Quota patronal (a càrrec de l'empresa):

Contingència comuna: 23,60%

Accidents de treball i malaltia professional: 1,5%

Desocupació: 6,70%

FOGASA: 0,20%

Formació professional: 0,60%

MEI: 0,58%

Total: 33,18%

Nòmina queda així:

Brut = 1200€

Seguretat social artista = $(396 \times 2) \times 6,52\% = 51,63\text{€}$

Retenció IRPF = $1200\text{€} \times 15\% = 180\text{€}$

Net a percebre = $1200\text{€} - 51,63\text{€} - 180\text{€} = 968,37\text{€}$

Seguretat social que paga l'organitzador = $(396 \times 2) \times 33,18\% = 262,79\text{€}$

Cost total de l'artista = $1200\text{€} + 262,79\text{€} = 1.462,79\text{€}$

La base a la qual es cotitza és menor del salari que es percep.

L'artista de forma voluntari pot pagar, a final de l'any, la diferència.